

Ecologische beoordeling van herinrichting Wederik 2 t/m 96 te Heerenveen

Opdrachtgever Gemeente Heerenveen
Referentie Vries, E.W. de, 2015. Ecologische beoordeling van herinrichting Wederik 2 t/m 96 te Heerenveen. A&W-notitie NWKAdiv2015#21. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode NWG KAdiv2015#21
Status Definitief
Datum 22 juni 2015
Projectleider E.W. de Vries
Autorisatie R.J. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764, fax 0511 – 472740
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto 1 en 2. Impressie van het plangebied (foto's A&W 2015).

1. Inleiding

De gemeente Heerenveen is van plan om een deel van de straat Wederik in Heerenveen opnieuw in te richten. De plannen voor de herinrichting betreffen de bouw van nieuwe woningen en het inrichten van de ruimte daaromheen. Op dit moment bevinden de plannen zich in een fase van voorbereiding. Er is ecologisch onderzoek gewenst om te bepalen of de herinrichting een conflict kan veroorzaken met de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. De gemeente Heerenveen heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van het onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Dit onderzoek is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites). Ten tweede is op 4 juni 2015 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd naar de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van wettelijk beschermde natuurwaarden in het plangebied. De resultaten van dit onderzoek zijn in onderhavige rapportage opgenomen.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied betreft de adressen Wederik 2 t/m 96 in Heerenveen en de tussenliggende ruimte. In de huidige situatie bestaat het gebied uit een zestal appartementencomplexen met tuinen en groenvoorzieningen daartussen. In het plangebied is beperkt opgaande begroeiing aanwezig en ontbreekt oppervlaktewater. Langs het gebied ligt een waterpartij.

De plannen voor het plangebied bestaan uit de nieuwbouw van woningen en de herinrichting van de ruimte daaromheen (infrastructuur en groen).

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet of regels omtrent de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan. Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur, Natura 2000-gebieden of andere gebieden die zijn beschermd vanwege hun natuurwaarden. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de beoogde herinrichting van invloed is op beschermde gebieden in de omgeving en/of de daarbij behorende natuurwaarden.

Om deze redenen wordt geconcludeerd dat het inrichten van het plangebied niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet, waaraan drie lijsten met soorten en hun beschermingsregime zijn gekoppeld (licht beschermde, middelzwaar beschermde en zwaar beschermde soorten). Gezien de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom en de beperkte aanwezigheid van groenelementen in de omgeving, is de kans klein op aanwezigheid van soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor het beoogde herinrichtingsplan.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat uit een bouwrijp gemaakt terrein zonder begroeiing. Onder dergelijke omstandigheden zijn er weinig tot geen mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Het is daarom onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van de beoogde herinrichting:

- planten
- ongewervelde diersoorten
- vissen
- reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- De (uitstralende) effecten van de ingreep zijn zo beperkt, dat een overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde is.
- Tussen het plangebied en het (mogelijke) leefgebied van deze soorten zit een grote afstand of bestaat een (ecologische) barrière.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Amfibieën

Het is aannemelijk dat de waterpartij naast het plangebied wordt gebruikt als voortplantingswater van enkele licht beschermde amfibieënsoorten, zoals Bruine kikker of Gewone pad. Het is daarom niet uit te sluiten dat het plangebied deel uitmaakt van het foerageergebied of landbiotoop van de betreffende soorten. Het is onwaarschijnlijk dat middelzwaar- en zwaar beschermde amfibieënsoorten gebruik maken van het plangebied, vooral gezien de ligging van het gebied in de bebouwde kom.

Door de herinrichting van het plangebied wordt mogelijk een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde amfibieënsoorten (tijdelijk) ongeschikt. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief leefgebied beschikbaar. Voor licht beschermde soorten geldt een algehele vrijstelling van het overtreden van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën.

4.3 Vogels

In het plangebied is door de beperkte aanwezigheid van opgaande begroeiing weinig ruimte voor vogels om te nestelen. Het is echter niet uit te sluiten dat in of in de omgeving van het plangebied enkele vogels van stad of park tot broeden komen.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de verstorende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats bijvoorbeeld. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste, indicatieve lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Van de soorten op die lijst komen binnen de bebouwde kom voornamelijk Huismus en Gierzwaluw voor. Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied geen Huismussen waargenomen, maar in de omgeving wel. Hoewel de woningen in potentie geschikt lijken, wijst het ontbreken van activiteit in de tijd van het broedseizoen dat het veldbezoek is uitgevoerd, op afwezigheid van nestplaatsen van Huismus in het plangebied. Wat betreft Gierzwaluw werd tijdens het veldbezoek geoordeeld dat de woningen niet geschikt zijn voor deze soort, omdat de dakpannen allemaal strak aaneengesloten liggen en er geen andere geschikte openingen voor nestplaatsen zijn aangetroffen. Andere soorten waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd, worden niet verwacht. Het is bovendien onwaarschijnlijk dat eventueel aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen en hun functionele leefomgeving in de omgeving worden beïnvloed door de herinrichting.

Conclusie vogels

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord.

4.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij soorten die niet zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten zijn beschreven in § 4.5.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor, namelijk Gewone baardvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootvleermuis (Melis 2012). Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder zijn deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat in de bomen in het plangebied geen geschikte holtes voor vleermuizen aanwezig zijn. Voor gebouwbewonende vleermuissoorten zijn in het plangebied wel mogelijkheden voor verblijfplaatsen aanwezig. Geconstateerd is dat de spouw waarschijnlijk toegankelijk is en dat er ook mogelijkheden voor verblijfplaatsen onder de dakpannen en boeidelen aanwezig zijn. De soorten waarvoor in potentie verblijfplaatsen aanwezig zijn, betreffen Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis en Laatvlieger. Andere soorten worden niet verwacht. Van deze soorten kunnen kraam-, zomer-, balts- en/of winterverblijfplaatsen aanwezig zijn. Door de sloop van de bestaande bebouwing kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd, wat een conflict oplevert met de Flora- en faunawet. Omdat niet duidelijk is of er daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, is aanvullend onderzoek hiernaar noodzakelijk.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied en de directe omgeving ervan kunnen deel uitmaken van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten. Het plangebied zal naar verwachting geen deel uitmaken van belangrijke vliegroutes van vleermuizen. Bovendien zullen door de herinrichting geen noemenswaardige veranderingen optreden ten aanzien van foerageergebied en vliegroutes. Voor de betreffende soorten zijn in de omgeving bovendien voldoende alternatieven aanwezig voor de voornoemde functies. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied en vliegroutes blijft gewaarborgd.

Conclusie vleermuizen

Om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen is aanvullend onderzoek naar de aan-/afwezigheid van verblijfplaatsen van deze soortgroep noodzakelijk

4.5 Zoogdieren

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied de middelzwaar beschermde Steenmarter en enkele licht beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals Haas, Egel, Mol en verschillende (spits)muisensoorten (Melis 2012). Andere middelzwaar en zwaar beschermde zoogdiersoorten komen niet voor in de omgeving of kunnen geen geschikt biotoop vinden in het plangebied.

De middelzwaar beschermde Steenmarter heeft zijn verspreidingsgebied de afgelopen tientallen jaren flink uitgebreid en schuwt daarbij menselijke omgeving niet. Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van Steenmarter. Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van deze soort.

Door de herinrichting gaat mogelijk een zeer beperkt deel van het foerageergebied van de Steenmarter (tijdelijk) verloren. Er is in de omgeving echter ruim voldoende alternatief foerageergebied voorhanden, zodat de functionaliteit van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van deze soorten blijft gewaarborgd. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter.

Het is aannemelijk dat voor enkele licht beschermde zoogdiersoorten het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied. Dit geldt met name voor soorten als Mol en enkele (spits)muisensoorten, zoals Bosmuis, Huisspitsmuis en Rosse woelmuis. Door de herinrichting van het gebied gaat mogelijk (tijdelijk) een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde zoogdiersoorten verloren.

Voor licht beschermde zoogdiersoorten geldt een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De beoogde herinrichting veroorzaakt om deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde zoogdiersoorten.

5. Conclusies

Deze ecologische beoordeling leidt tot de volgende conclusies:

Gebiedsbescherming

De herinrichting van Wederik 2 t/m 96 te Heerenveen veroorzaakt geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur en overige gebiedsbescherming).

Soortbescherming

Om te bepalen hoe de herinrichting van Wederik 2 t/m 96 te Heerenveen zich verhoudt tot de Flora- en faunawet is nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk (paragraaf 4.4).

De herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van andere soort(groep)en, mits geen verstoring plaatsvindt van broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten (paragraaf 4.5).

Literatuur

- Delft, J.J.C.W. van, A. de Bruin & P. Frigge 2014. Waarnemingenoverzicht 2013. Bijlage bij RAVON 55, jaargang 16 nummer 4. RAVON, Nijmegen.
- Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas.nl Friesland.